

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Ba-midbar

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

טײַתקן

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8951

יט (א) וידבר יהוה אל משה
 ואל אהרן לאמר: (ב) זאת חקת
 התורה אשר צוה יהוה לאמר
 דבר ואל בני ישראל ויקחו
 אליך

יט (א) דער עוויגע רעדעטע
 זאגט מיט משה אונד אהרן,
 אונד שפראך: (ב) זע דיעזעס
 איזט איינע פֿערצאהנונג דעם
 געזעטצעס, דיא דער עוויגע
 בעפֿעהלט, געהמליך: זאגע
 דען קינדערן ישראל'ס, דאס
 זיא

חרָגוֹם אֲוִנְקִלוֹם

יט (א) ומליל יי עם משה ועם אהרן
 למימר: (ב) דא גזירת אורייתא די פקיד יי
 למימר מיל עם בני ישראל ויסבון לך
 חורחא

יט (ב) זאח חקת התורה. לפי
 שהטען ובאומות העולם מונין
 את ישראל לומר מה המלכה הזאת ומה
 טעם יש בה לפיכך נתבנה חקת גזירה היא
 מלפניו אין לך רשות להרהר אחריה: ויקחו
 אליך

ב א ו ר

חלכו לא תשאו חטא, ונתחננס את מקדשו ממנו יהיו קדשי בני שמורים, ואם לא תעשו כן תשאו
 חטא שעברתם על המלכה ומללמת קדשי בני ישראל בעבור שאבלתם את מקדשו. (הראב"ע):
 יט (ב) זאח חקת החורה, בגאור פסוק עקב אשר שמע אנרכם בקלי (בראשית ב' ה'),
 הנדיל המתרגם בין חקה ומלכה ותורה יע"ש, וסוף דבריו וזה לשונו, וזהו חמלא לפעמים
 שישמש בעל הלשון בשמות הללו בלי הנדל וכונת ענין, כי בערך אל נותן התורה והשכחה אין
 ציניהם הנדל כלל, ופעמים שיכוון אל ההנדל שזכרנו, והוא בנתינת האדם המקויב לעשותם,
 שנתינת המשיג המקבלם, פעמים שיקצר להשיג ענין אחד ויקבלו מספח ענין אחר שיש בו,
 עכ"ל. והנה גם בפרשה הזאת הוא מדבר בערך אל נותן התורה שאז אין הנדל ציניהם, לכן
 חבאנה באן כל השלש המלות האלה יחד על ענין אחד, שאמר זאת חקת החורה אשר ליה וגומר,
 ואף על פי כן עקר השם הוא חקה, משמרת הארון על ענדו והמושל על העם, כמו שאמרו
 חכמינו ז"ל, גזירה היא מלפני, אין לך להרהר אחריה: אשר צוה ה', בטעם ואל משה אמר
 עלה אל ה', או הוא כמו מסורס דבר אל בני ישראל זאת חקת החורה אשר ליה ה' (רמב"ן):
 והראשון נראה, שאלו היה המקרא מסורס, היה לו לומר קחו אלי, כמו שאמר למשניל בהוראת
 מלת לאמר, אשר עוררנו עליה פעמים רבות: דבר, אף שדבר השם היה גם אל אהרן, לא היה
 הכוון לישראל רק על פי משה לבדו: ויקחו אליך, יקחו משלהם למה לך, כמו שנתינת אלל ויקחו
 לי

ה מ ע מ ר

יט (ב) זאח חקת החורה, הנכון כמו שנתב הרש"ס, שהמונין הוא מה שנאמר לקמן (פי"ד)
 זאת החורה אדם כי ימות וגו' (וכן נאמר להלן (ל"א כ"א) גבי הכשר בלי מדין זאת חקת
 החורה ועיין בראב"ע שם), כי באמת המלכה הזאת היא מובדלת מכל שאר מלות המוטלות
 על הכיבור, יען לא היתה נוהגת לדורות ולזמן קבוע, אף לא היתה אך לשעה, אולם היא
 חלויה במקרה, כי כל זמן שהיה עוד אפר מוכן לא היו לריבין לעשות פרה אחרת, כבר אמרו
 חז"ל כי רק תשע פרות נעשו. גם לא תדמה למטאות ואשמות, כי בהנה החטא הוא הסנה
 הנורמת זא"כ תלוים נמעשה, לא כן עשיית הסרה, כי היא מקרה גמורה, ואין להנביל כלל
 עת עשייתה אך בהעדר האפר. גם אין להעריך הקרבן הזה לזריב המקדש כמו סמי קטרת
 וזמן זית וכדומה, כי בהם היינו נוכל לדעת על פי השעור והאומר מתי לריבין לעשות מקדש,
 לא כן נאמר פרה אשר אין לשער כלל מתי יכלה, ולזה נאמר זאת חקת החורה כלומר שאין
 זה סק לעולם, אף לא הוראת שעה, אך היא חקה לתורה הזאת, ומה שנאמר להלן (י')
 לחקת עולם, מושב על המלות התלויות בה, לא על הסרה עכמה:

אליה פרה אדמה תמימה אשר
 אין בה מום אשר לא עלה עליה
 על: (ג) ונתתם אתה אל אלעזר
 הכהן והוציא אתה אל מחוץ
 למחנה ושחט אתה לפניו:
 (ד) ולקח אלעזר הכהן מדמה
 באצבעו והזה אל נכח פני אהל-
 מועד מדמה שבע פעמים:
 (ה) ושרף את הפרה לעיניו את-

זמא דיה איינע ראטהע קיה
 ברונגען דוא קיינע פלעקען
 אויך קיינען לייבעספעעהלער
 האט, אונד אויף וועלכע נאך
 קיין יאך געקאממען איזט;
 (ג) היעזע געבעט דעם פריע-
 סטער אלעזר, מאן פיהרע זיא
 צום לאגער הינום, אונד
 שלאכטע זיא אין זיינער געגעני-
 ווארט. (ד) דער פריעסטער
 אלעזר געהמע מיט זיינעם
 פינגער עטוואס פאן איה-
 רעם בלוטע, אונד שפרעני-
 גע עס געגען דיא פארדער-
 זייטע דעם שטיפטסעל.

טעם זיעבען מאהל. (ה) מאן פערברענגע אלסראן דיא קוה פאר זיינען אויגען,
 ערה

תרגום אונקלוס

ר ש י

חורחא סמקתא שלמתא די לית בה מומא
 די לא סליק עליה נירא: (ג) ותחנן יתה
 לאלעזר בהנא ויפקיחה למשריחא
 ויפוס יתה קדמוהי: (ד) ויסב אלעזר בהנא
 מדמה באצבעיה וידי לקבל אפי משבן
 ומנא מדמה שבע ומנין: (ה) ויוקד ית
 חורחא

אליה. לעולם היא נקראת על שמך פרה
 שעשה משה במדבר: אדומה תמימה.
 שתהא תמימה באדמימות שאם היו בה שתי
 שערות שחורות פסולה: (ג) אלעזר.
 מכותה בסגן אל מחוץ למחנה. חוץ לשלש
 מחנות: ושחט אותה לפניו. זר שחט
 ואלעזר רואה: (ד) אל נוכח פני אהל מועד.
 עומד נמוקו של ירושלים ומתכוין ורואה
 פתחו של היכל בשעת הזאת הדם:
 אל

ב א ו ר

לי תרומה. ונעבור מלת אליה דרשו חכמינו ז"ל במדבר רבה, לעולם היא נקראת על שמך,
 פרה שעשה משה במדבר (רש"י), וזה לשון הרמב"ן, וטעם אליה שיעשו כן במדבר לשעתם ואחר
 כך ילכו שתיים לחקת עולם, וכן ויקחו אליה שמן זית וגומר ואמר כך חקת עולם לדורותם:
 חמימה, שתהא תמימה באדמימות שאם היו בה שתי שערות שחורות פסולה, (רש"י), ומה
 שפירש שערות לאו דוקא אלא כל שאינן אדומות קרי להו שחורות, וכן הוא בפרק שני
 ממסכת פרה היו בה שתי שערות שחורות או לבנות פסולה, וכן כוון המתרגם בלשון
 אשכנזי (קיינע פלעקען): אשר אין בה מום, שים מום מהמומין הפוסלין בקרבן, כמפורש
 בפרשת אמור (כ"ב כ"ג): לא עלה עליה על, לא משנה בעל משא ועבודה: (ג) ונתחם,
 שג גם על אהרן שיהיה גם הוא נמסירת העבודה לבנו: אל אלעזר, מכותה בסגן, (רש"י),
 וכוונתו רק על הפרה הזאת בלבד, אבל בשאר פרות שנעשו לדורות נחלקו בו חכמינו ז"ל:
 והוציא אתה, המוליא, ואינו כוון לחיש מיוחד. ובלשון אשכנזי (מאן פיהרע זיאו), או ששג על
 אלעזר שילכו להוליאה: ושחט, מי שיהיה ואפילו זר: לפני אלעזר שיהיה רואה
 בשחיטת הזר: (ד) אל גבה פני אהל מועד, נכח היכל שהוא פני אהל מועד והוא כד מורה,
 כי דרך הכתוב לומר על מוצא ומערב בלשון פנים ואמור: (ה) ושרף את הפרה לעיניו,
 לזה

עָרָה וְאֶת־בְּשָׂרָהּ וְאֶת־דָּמָהּ עַל־
 פְּרִשָׁה יִשְׂרָף: (ו) וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ
 אָרָז וְאֹזֹב וּשְׁנֵי תוֹקְעֹת וְהִשְׁלִיךְ
 אֶל־הַיָּדָיִם שְׂרֵפֶת הַפָּרָה: (ז) וּכְבַס
 בְּגָדָיו הַכֹּהֵן וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
 וְאַחֵר יָבֵא אֶל־הַמִּחְנָה וְטָמְאָה
 הַכֹּהֵן עַד־הָעֶרֶב: (ח) וְהִשְׂרִיף
 אֹתָהּ יַכְבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרַחֵץ
 בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְטָמְאָה עַד־הָעֶרֶב:
 (ט) וְאָסַף וְאִישׁ טָהוֹר אֶת־אֶפֶר
 הַפָּרָה וְהֵנִיחַ מִתּוֹץ לַמִּחְנָה

אמר פעלל, פלויש, כלום
 אונד מיסט זאלל מאן פֿער
 ברענען. (ו) דער פריעסטער
 נעהמע צעדערנאלץ, אינא
 פֿען אונד אינען האַבראַטהען
 פֿאַדען, אונד ווערפֿע עס אויף
 דיא ברעננענדע קוה: (ז) הויע
 רויף וואשע דער פריעסטער
 זיינע קליידער, באַדע זיינען
 לייב אין וואַסער, אונד קאַמ־
 מע אין דאָלאַנער צוריק; ביו
 אַבענד אַבער זאלל ער אונריין
 זיין. (ח) דער דיא קוה פֿער־
 ברעננט האַט, זאלל דיא
 קליידער וואַשען, זיינען לייב
 באַדען, אונד ביו אַבענד אונ־
 ריין זיין. (ט) איין ריינער מאַן
 אַבער זאלל דיא אַשע פֿאַן דער
 קוה זאַמטעלן, אונד אויסערהאַלכ־דעם

לאַגערס אָן אינער ריינע שמעטטע אויפֿשיטטען,
 במקום

אונד אויסערהאַלכ־דעם לאַגערס אָן אינער ריינע שמעטטע אויפֿשיטטען,

ח ר ג ו מ אונקלוס

הוֹרְחָא לְעִינוּהֵי יַח מְשַׁחֵה יַח בְּשָׂרָהּ וַיַּח
 דָּמָהּ עַל אוֹכְלָהּ יוֹקִיד: (ו) וַיִּסַּב כְּהֵנָּה
 אֶעָא דְאַרְזָא וְאֹזֹבָא וְשֵׁבַע זְהוּרֵי וְרַמֵּי לְגוּ
 יְקִידַת הוֹרְחָא: (ז) וַיִּצְבַּע לְבוֹשׁוֹהֵי כְּהֵנָּה
 וַיִּסְחֵי בְּשָׂרָהּ בְּמִיָּא וַיַּחֲרֵךְ כֵּן יַעֲזוּל לְמִשְׁרִיחָא
 וַיְהִי מִסָּאב כְּהֵנָּה עַד רְמִשָּׂא: (ח) וְדַמּוּקֵד
 יִרְחֵה יִצְבַּע לְבוֹשׁוֹהֵי בְּמִיָּא וַיִּסְחֵי בְּשָׂרָהּ
 בְּמִיָּא וַיְהִי מִסָּאב עַד רְמִשָּׂא: (ט) וַיִּכְבֹּשׁ
 גְּבַר דְּכִי יַח קָמְמָא דְּהוֹרְחָא וַיִּצְנַע מִבְּרָא
 לְמִשְׁרִיחָא

ר ש י

(ו) אל המחנה. למחנה שכניה שאין טמא
 משולק מתן לשתי מחנות חלל זב ובעל קרי
 ומגורע: וטמא הכהן עד הערב. סרסכו
 ודרשהו וטמא עד הערב ואחר יבא אל
 המחנה: (ז) והניח מתן למחנה. לשלש
 חלקים מחלקם אחד נחן בהר המשה
 ואחד מחלק לכל המשמרות ואחד נחן
 במיל זה של משמרות היה מתן לעזרה ליטול
 פסנו בני העזרות וכל הכהנין ליטהר וה
 שנהר המשחה כהנים גדולים למרות אחרות
 מקדשין הימנה וה ש נחיל נחן למשמרת
 מגורת הכתוב שנקמר והיתה לעדת בני
 ישראל

ב א ו ר

איוה כהן שיהיה ישרכנס לעיני אלעזר: על פרשה, עס פרשה והוא הזבל שנכנס הכהמה:
 (ו) ולקח הכהן, יתכן שהוא אלעזר שהוא הכהן הנודע. ויב"ע חרנס ויסב נהן אומרן: (ז) וכבס
 בגדיו הבהן, המסליך שנספוק הקודם, והוא אלעזר כמו שפרשתי. ודברי ראב"ע נכאן ממוהים
 מחוד, שפ"י וכנס בגדיו פכסן השויף, ע"כ, וכנסו בגדים של השויף נאמר נפסוק הסמוך, והשויף
 אותה ונומר: ואחר יבא אל המחנה, לפי פשוטו יורנו הכתוב שאמר שריפת הפרה נסחלקה עבודת
 אלעזר ויגבל לשב חל השתנס אשילו קידם אסופת האפר, ולכך לא נאמר לעיניו נאסופת האפר,
 כמו באשית הפרה ושריפתה: וטמא הכהן ע' הערב, אף עודנו נטמאנו עד שיעריב שמשוואו
 יאכל בקדשים: (ח) והניח, וישעורו ואסף אים עשור והניח את אפר הפרה אל מתן למחנה:
 והיחה

במקום טהור והיתה לעדת בני ישראל למשמרת קמי נדרה חטאת הוא: (י) וכפס האסף את אפר הפרה את בגדיו וטמא עד הערב והיתה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם: (יא) הנגע במת לכל נפש אדם

דאזעלכסט זאלל זיא פיר דיא געמיינע דער קינדער ישראל'ס פער וואהרט ווערדען, צום שפרענוואססער: עם איזט איין ענטדריגונגס אפער. (י) דער דיא אשע דער קות זאממעלט, וואשע זיינע קליי. דער, אונד זיא ביו אכענד אונריין. דיעזעס זיא פיר דיא קינדער ישראל'ס אינד פיר דיא פרעמדען (רעליגיאנסער. וואנדטען), דיא אונטער איה. נען וואהנען, איין עוויגעס געזעץ: (יא) ווער דען טארטען לייכנאם איינער מענשליכען פער. זאן

וטמא

חרגום אונקלום

ר ש י

למשריחא באתר דכי וחהי לכנשהא דבני ישראל למטרא למי אדיוחא חטאתא היא: (י) ויעבע דבניש ירת קטמא דחורחא יח לבושהי ויהי מסאב עד רמשא וחהי לבני ישראל ולגירי ריא דיתגורון ביגיכון לקום עלם: (יא) דיקרב במיחא לכל גפשא

ישראל למשמרת: למי נדה. למי הזייה כמו וידו אבן בני (איכה ג') לידות את קרנות הגוים (זכריה ב') לשון זריקה: מטאת היא. לשון מטוי כפשוטו ולפי הלכותיו קראה הכתוב מטאת לומר שהיא נקדשים ליאכר

דאנשא

ב א ו ר

והיחה, בא בפלס נקנס כדון הטומטום, כמ"ש פעמים וכות (עם זאן זיין), וכן בפסוק הנב: למי נדה, אפטר זיהיה משרש נדה הדגש למסרון גוף השרש, כי עקרו נדה בפלס נגלה, או שהיא משרש נדה, והדגש למסרון אות הנפל, ותהיה מאיזה שרש משני אלה הוראתה ממיד לשון רחוק, וכן כתב הרד"ק בשרש נדה ונקראו מי נדה לפי שהיו המים לכורך הרחוק והוא הטמא, וכן פירש הרמב"ע שהוא לשון רחוק מן מנדיכס (ישעיה ס"ו ה'), ורש"י פירש למי הזיה פירש הכונה, אכל מה שהביא רחיה על פירוש המלה שהיא לשון זריקה מן וידו אבן (איכה ג' נ"ה) ומן לידות את קרנות הגוים (זכריה ב' ד'), לא יחנן כי אלה הם משרש ידה, ונכר הרגיש בזה הנא"ס ז"ל עיין סס: חטאת היא, לשון הסרת הטמא, כמו חטאתי באזוב (תהלים ב"א ט') ונקראת הפרה כן לפי שחפרה מחטאים הטמאים, וכן מתורגם כלשון אשכנזי: (י) ולגר, שקבל עליו דת ישראל: (יא) לכל גשש אדם, יהודי או נוי. (ראב"ע), כי גם מחו גוים מטמאים במגע כמו שאמר בפרשת מטות וקחם חנו מחון למחנה שנעת ימים כל הורג נפש ונומר אלא שאינם מטמאין באהל כמתו ישראל, ולמ"ד לכל הוא למ"ד הכללי: אדם, ולא נפש בהמה שאין טומאתה לריכה

ה מ ע מ ר

(ט) למי נדה, לשון רש"י: למי הזייה כמו וידו אבן בני לידות את קרנות הגוים לשון זריקה. "הנה הכד"ק בשרש שרש יד ה כתב: הפעל הכנד לידות את קרנות הגוים, וידו אבן בני, משפטו וידו פירוש ושליו בהעדר ס"פ הפ' נשאלה תנועתה על י"ד האית' וולדעת א"ת ז"ל הוא מננין הפעיל ומשפטו וידו, ע"כ. הנה רואה כי לדברי הריק"ס הוכפל הזכות בו, האחד כי יבוא ופ"י על אופן השלמים חס רק טעם מועד, כמו וישירו (משלי ד' ב"ה); והשנית כי יבוא דגש למסרון יו"ד

וְטָמְאָ שְׁבַעַת יָמִים: (יב) הוּא
 יִתְחַטָּא בּוֹ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי יִטְהַר וְאִם לֹא יִתְחַטָּא
 בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא
 יִטְהַר: (יג) כָּל־הַנִּגַּע בְּמַתְּבַנְּפֵשׁ
 הָאָדָם אֲשֶׁר־יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא
 אֶת־מִשְׁכַּן יְהוָה טָמֵא וְנִכְרַתְתָּהּ
 הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל כִּי מִי נִדְּהָ
 לֹא־זָרַק עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה עוֹד

זמן בעריהרט, אומט זיעכען
 טאגע אונטער: (יב) דיעזער
 זאל זיך היערטן אס דריט
 טען אונט זעכענטען טאגע
 ענטזינדיגען זא ווירד ער
 ווערערהיין, ווען ער זיך אבער
 ניכט אס דריטטען אונט זיע
 בענטען טאגע ענטזינדיגעט,
 זא ווירד ער ניכט ריין. (יג) ווער
 דען טאדטען ליינאם איינער
 מענשליכען פערזאן בעריהרט,
 זיך ניכט ענטזינדיגען לעסט,
 אונט דיא וואהנונג דעם עוויג
 גען פֿעראונריניגט. דיעזעלכע
 פערזאן זאלל אויס איהרער
 נאציאן אויסגעראטטעט ווער.

טמאחו

דען, דען זא לאנגע ער ניכט מיט שפרענגעוואססער בעשפרענגט ווארדען, איזט ער איממער

תרגום אונקלוס

ר ש י

דְּאֲנִשָּׂא וְיִהְיֶה מְסֻבָּא שְׁבַעַת יוֹמִין: (יב) הוּא יִדְּי
 עֲלוּהִי בַיּוֹמָא תְּלִיחָא וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה
 יִדְּבִי וְאִם לֹא יִדְּבִי עֲלוּהִי בַיּוֹמָא תְּלִיחָא
 וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה לֹא יִדְּבִי: (יג) כָּל דִּיקְרַב
 בְּמַחָא בְּנַפְשָׁא דְּאֲנִשָּׂא דִּי יָמוּת וְלֹא יִדְּבִי
 עֲלוּהִי יִתְּ מִשְׁכַּנָּא דִּי סְאִיב וְיִשְׁתַּיְצִי
 אֲנִשָּׂא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל אֲרִי מִי אֲדִיחָא לֹא אֲזִדְּרִיקוּ עֲלוּהִי מְסֻבָּא
 יְהִי

ליאטר כהנאה: (יב) הוא יתחטא בו.
 באפר הזה: (יג) במת כנפ. ואי זה מת
 של נפש האדם להוליא נפש כהמה שאין
 טומאתה לריכה הזאה. דבר אחר כנפש
 זו רביעית דם: את משכן ה' טמא. אס
 נכנס לעזרה אפי' כטנילה בלא הזאת שלישי
 ושביעי: עוד טומאתו בו. אף על פי שטבל:

(יד) כל

ב א ו ר

לריכה הזאת שלישי ושביעי: וטמא שבעת ימים, יהיה טמא, כי הוא פעל עבר והו"ו מהפכו לעתיד,
 ולו היא תשובת התנאי, או שהוא עבר ושייך אל התנאי. כונת הראב"ע: (יב) הוא יחטא
 בו, באפר המזכר כספוק הקודם, ופירושו יתחטא יסיר מטאור בו והוא הטומאה: (יג) אח משכן
 ה' טמא, אס נכנס למשכן בעודו טמא: לא זרק, לשון זכר יחיד שב על המים, כמו ובי ימן
 מים (ויקרא י"ח ל"ח), ופעמים מדובר בלשון רבים כמו ויגברו המים (בראשית ז' י"ח): עוד
 טמאחו

ה מ ע מ ר

י"ד; וגם לדעת הרד"ק ינוא שלא כמשפט. ולכן נ"ל כי י"ד הו"ו הוא מן חפ"י גם אס ע"הפ
 איננה ל"י, כמו ה"י ה"ק י"ף (ראה שרש ינא יקף בשרשים לרד"ק), וא"כ וי"ד הו"ו מבנין
 הפעיל נדעת הר"קס וינוא על נכון; אמנם לידות הוא הפיעל הכא חמוד כפ"ג ובנתי
 פ"י על דרך השלמים, ויהיה נ"ד ה"ג גם פה הנפעל מן י"ד על אופן חפ"י. ועל פי הדברים
 האלה דבר רש"י ל' נכונים מאד, ועיין בראש ונכונות (יב) הוא יחטא בו, לשון רש"י:
 באפר הזה" לפי שכל בו בלשון זכר אומר רש"י שהכוונה על האפר.

טמאתו בו: (יד) זאת התורה אדם
 כיימות באהל כל הבא אל
 האהל וכל אשר באהל יטמא
 שבעת ימים: (טו) וכל כלי פתוח
 אשר אין צמיד פתיל עליו טמא
 הוא: (טז) וכל אשר יגע על פני
 השדה בחלל חרב או במת או
 בעצם אדם או בקבר יטמא

נאך אונריון, אונד דיא אונ-
 דיניקיים האפטעט נאך אן
 איהם: (יד) ווען יעמאנד אין
 איינעם צעלטע שטורבט, זא
 איזט פאלגענדעס פערזאנד-
 געט: ווער אין דאן צעלט
 היינין געזיט, אונד אללעס
 וואס אים צעלטע איזט, זאלל
 זי עבען טאנע אונריון וין.
 (טו) איין אפגעענעס געעס דא-
 ראנדער דעקקעל ניכט פֿעסט
 אנשליעסט, איזט אונריון.
 (טז) ווער אויך אויף דעם פֿריי-
 ען פֿעלרע איינען ערשלאגע-
 שבעת

נען, אָדער פֿערשטאַרבענען, אָדער איינעם מענשען קנאַכען אָדער גראַב בעריהרט, וויא
 ויע=

חרגום אונקלום

ר ש י

יהי עוד סאובתיה ביה: (יד) דא אוריחא
 אנש אריימות במשכנא כל דעליל למשכנא
 וכל די במשכנא יהי מסאב שבקא יומין:
 (טו) וכל מן דחסף פתיח דליח מגופת
 שייע מקף עלוהי מסאב הוא: (טז) וכל די
 יקרב על אפי תקלא בקטיל חרבא או
 במיחא או בגרמא דאנשא או בקברא יהי
 מסאב

(יד) כל הכא אל האהל - בעיד שהמת
 נחוב: (טו) וכל כלי פתוח. בכלי חרס
 הנחוב מדבר שאין מקבל טומאה מגבו אלא
 מחובו לפיכך אם אין מגופת כמידתו פתולה
 עליו יפה נחנור טמא הוא הא אם יש
 למיד פתיל עליו טהור: פתיל - לשון מחובר
 בלשון עברי וכן נפתולי אלקים נפתלי
 (נראשית ל') נחנברתי עם אמותי: (טז) על
 פני השדה - רבותינו דרשו לרבות גולל
 ודוסק וכשטו על פני השדה שאין שם אהל
 מטמא

ב א ו ר

טמאחו בו, עדיין חף על פי שטנל: (יד) אדם כי ימות באהל, דבר הנחוב נהוה והוא הדין
 אם ימות נחון והנניסוהו לאהל: כל הבא אל האהל וכל אשר באהל, הכלים שנחובו והאהל
 עלמו בכלל הזה כמ"ש וזהו על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם, והזביר הנחוב
 האהל להגיד שהוא עלמו טמא שבעה ולריך היום, ועוד מפני שהיו ישראל יושבי אהלים נמדבר
 ודבר הנחוב נהוה, כי המלוה מיד ולדורות אבל הוא הדין לבית ולכל המאהילים שמביאין את
 הטומאה על כל הכלים ועל הנפשות, אלא שאין הנחוב מקבל טומאה לעצמו כלל.
 (רמב"ן): יטמא שבעת ימים, אפילו לא נגע במת עלמו: (טו) אין צמיד פתיל עליו,
 רש"י פירש פתיל לשון מחובר, אין מגופת כמידתו מחוברת עליו יפה, וכן חרגום אונקלום, והיה
 למיד שם המגופה, ופתיל חואר, נחנורו עם הכלי. ולדעת הרד"ק, [כן נחננו נפרשת וישב
 (נראשית ל"ח)], ובפרשת חרומה (שמות כ"ח ל"ז). יהיה פתיל שם לחתיבת הבגד שעל הכלי,
 ולמיד מלשון חבור, והוא חואר, והענין אחד, אלא שלפירוש הרד"ק יקדם החואר למחואר והוא
 זר בלשון, וראב"ע פירש למיד מלשון למיד הנקב, ויהיה למיד פתיל שנים פתילים: (טז) אשר
 יגע על פני השדה, שאין שם דבר המאהיל, אינו מטמא עד שיגע בדבר הטמא עלמו:
 בחלל חרב, שנעשה חלל ע"י חרב: או במת, בלי מעשה אדם: או בקבר, של אדם:
 ולקחו

שבעת ימים: (יז) ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתנו עליו מים חיים אל-כפלי: (יח) ולקח אוב ומבל במים איש טהור והזה על-האהל ועל-כל-הכלים ועל-הנפשות אשר היו-שם ועל-הנגע בעצם או בחלק או במת או בקבר: (יט) והזה הטהור על-הטמא ביום השלישי וביום השביעי והטאו והטאו ביום השביעי

ויעבדו טאגע אונריין: (יז) פיר איינען זאלען אונריינען נעה מע טאן אשע פאן דער פער ברענגטען קיה, טהיע פליע סענד וואססער דארויף אין איינעם נעם נעפעסע, (יח) איין ריינער טאן נעהמע איזאפען, טונקע איהן אין דיעזעם וואססער, אונד בעשפרענגע ראמיט דאן געזעלט אונד אללעם גע- רעהטע אונד אללע פערזאנען, דיא דארין געוועזען, אדער דעניעניגען, דער איינעם טאד- דען קנאפען, איינען ערשלא- גענען, איינען פערשטאד- בענען אדער איין גראכ בע-

ויהרם האט: (יט) דער ריינע נעהמליך בעשפרענגעט דען אונריינען אס דריטמען אונד אס ויעכענטען טאגע ענטזינדיגעט האט, וואשט

חרגום אונקלוס

רשי

מסאב שבעא יומין: (יז) ויסבון לדימסאב מעפר יקידת חטאתא ויהן עלהי מי מבוע למן: (יח) ויסב אובא ויטבול במיא גבר דכי ויהי על משכנא ועל כל מניא ועל נפשחא די הון חמן ועל דיקרב בגרמא או בקטילא או במחא או בקברא: (יט) ויהי דכיא על מסאבא ביומא תליחא וביומא שביעאה וידכיניה ביומא שביעאה

מטמא המת שם נניעה: (יט) ומטאו ביום השניע. הוא גמר טהורו: ויסב למן: (יח) ויסב אובא ויטבול במיא גבר דכי ויהי על משכנא ועל כל מניא ועל נפשחא די הון חמן ועל דיקרב בגרמא או בקטילא או במחא או בקברא: (יט) ויהי דכיא על מסאבא ביומא תליחא וביומא שביעאה וידכיניה ביומא שביעאה

באר

(יז) ולקחו לטמא, לכורך הטמא הנזכר. ואין הכוונה שיהיו הלוקחים רבים, אבל הוא פעל בלי צורך הגוף הפועל, ובל"הע (זי) אשכנזי (זי) וכן מחובבם כל"א: מעפר שרפת החטאת, אפר נקרא ג"כ עפר, כמו ונשא את עפרם (מלכים ב' כ"ג ה'), וישלך את עפרה (ש"ו'), שש נאמר על אפר מקלה: ונתן עליו מים וגומר, זה לשון הרמב"ן, אין ענינו שיתן האפר בכלי מחלה ויהן המים עליו, שכן שנו רבותינו ז"ל שהנותן אפר מחלה ואמר כך המים פסל, דקדקו מים מים אל כלי שחא חיותן בכלי, ואולי מפני שלא אמר ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת אל כלי, ונתן עליו מים מים: אבל פירושו ונתן על האפר מים מים שהיא בכלי, לומר שיערוב האפר במים שכלי עד שיהיו המים לפין עליו. עכ"ל: (יח) ולקח אוב ומבל במים איש טהור, כשיצאו שני פעלים זה אחר זה על פעול אחד אז יבוא הפועל באפרכה, ושיעור הכתוב שאיש טהור יקח את האוב ויטבול אותו במים: וזהו על האהל וגומר, אם היתה הטומאה על ידי דבר המאהיל: ועל הנגע, או על הנגע אם הטומאה על פני השדה: (יט) והזה הטהור על הטמא, לפי שהפסיק הענין ודבר בכל עניני העמאים, חזר והתחיל וזהו, כי היום די נאמרו בפסוק שלמעלה וזהו על האהל וגומר ביום השלישי וביום השביעי נאמר אחד: והטאו ביום השביעי, שטאו ובאשר טאו

ביום (יט) ויהי דכיא על מסאבא ביומא תליחא וביומא שביעאה וידכיניה ביומא שביעאה

חרגום אשכנזי קיא

וואשט ער זינע קליידער כא
דעט זיך אין וואססער, אונד
איזט אים אבענד רונד, (ג) ווען
אבער יעמאנד אונרוי וורד,
אונד זיך ניכט ענטזונדונען
לעסט, זאג זאלל דיעועלבע
פערוואן אויס דער פערזאמט
לונג אויסגערעאטטעט ווערדען,
אין זאווויט זיא נעהמליך דאן
הייליגטהום דעס עוויגען פער.
אונרויניגט האט, דא זיא
קיון שפרענגנוואססער האט
אויף זיך שפרענגען לאססען,
אונד אלוא אונריין געבליעכען
איזט. (כא) דיעועס זיא איה.
נען איין עוויגעס געועטץ:

דער דאן שפרענגנוואססער שפרענגט, זאלל זינע קליידער וואשען, אונד ווער דאן
שפרענגנוואססער אנרייט, זאלל ביו אים אבענד אונרוי זיין. (כב) וואס איין אונרייער
בעי

וכבם בגדיו ורחץ במים וטהר
בערב: (כ) ואיש אשר יטמא
ולא יתחטא ונכרתה הנפש
ההוא מתוך דקהל כי את-
מקדשי הוה טמא מי גדה לא-
זרק עליו טמא הוא: (כא) והיתה
להם לחקת עולם מזה הנדה
יכבם בגדיו והנגע במי הנדה
יטמא עד הערב: (כב) וכל אשר

ע

דער דאן שפרענגנוואססער שפרענגט, זאלל זינע קליידער וואשען, אונד ווער דאן
שפרענגנוואססער אנרייט, זאלל ביו אים אבענד אונרוי זיין. (כב) וואס איין אונרייער
בעי

חרגום אונקלום

ר ש י

(כ) ואיש אשר יטמא וגומר, אס נאמר
מקדש למה נאמר משכן בו' כלומר
בשניות: (כא) ומה מי הנדה, רבותינו
אמרו שהמה טהור וזה כל ללמד שהנשא
מי מטאת טמא טומאה קמורה לעמא
נגדים שעליו מה שאין כן בנוגע וזה
שהיולו כל מזה לומר לך שאין מטמאין
עד שיהא בהן שיעור הזאה, והנוגע
יטמא, ואין טעון כנוס נגדים: (כב) וכל
אשר יגע בו, הטמא הזה שנטמא במט
יטמא

שביעאה ויצבע לבושוה ויסחי במיא וידכי
ברמשא: (ג) וגבר די יסתאב ולא ידי
עלוהי וישפיעא אנשא ההוא מגו קהלא ארי
יתמקדשא דיי סאב מי אדיוחא לא אודריקו
עלוהי מסאב הוא: (כא) ותהי להון לקים
עלם ורהי מי אדיוחא יצבע לבושוהי
ודיקרב במי אדיוחא יהי מסאב עד רמשא:

וכל א

ב א ו ר

ביום השניעי אז יכבם בגדיו ורחץ במים וטהר בערב: (כ) ואיש אשר יטמא, למעלה הזהיר
על הנוגע במת עלמו ועתה הזהיר אפילו אס נגע בעלם או נקבר או נטמאת אהל אפילו
כלל נגיעה: אה מקדש ה' טמא, אס נכנס לתוכו בעודו טמא, ובמסכת שנועות דרשו
רבותינו ז"ל אס נאמר מקדש לאה נאמר משכן וכו' עיין שם: (כא) ומה מי הנדה, רבותינו
ז"ל אמרו במסכת נדה (דף ט'), ובמסכת יומא (דף י"ד) שהזהר טהור, ונפקא להו מדכתיב
וזהו הטעם על הטמא משמע אף לאמר הזיה הוא טהור, וכן מוכח, שהרי אמר וזהו על האהל
ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם, ואס היה המזה טמא, היה לניך בהן לאהל ובהן
אמר לכל בלי ובהן אחר לכל נפש אשר היה שם, לכן אמרו רבותינו ז"ל מאי מזה נושא, ללמד
שהנושא מי הנדה טמא טומאה קמורה לעמא הנגדים שעליו, מה שאין כן בנוגע שאמר יטמא
עד הערב ולא נאמר בו כנוס נגדים, ומה שהולו או כלשן מזה לומר שאין מטמאין עד שיהא
בהן שיעור הזאה, והו דקדק הכתוב, שאמר ומה מי הנדה, ולא אמר במי הנדה אר ממי
הנדה, לפי שהמה הטובל במי הנדה וזורק מהס הוא טהור, אבל המזה את כל מי הנדה שהוא
נא שיעור הזאה, טמא טומאת נגדים: (כב) וכל אשר יגע בו, וכל דבר אשר יגע בו הטמא